Adviesaanvraag DB aan stadsdeelcommissie

Stadsdeel:	Noord-Aanpak Noord
Onderwerp adviesaanvraag:	Bestedingsplan 2025-2026
Portefeuille:	Financiën-Aanpak Noord
Meegestuurde stukken:	Aanbiedingsbrief Stadsdeelcommissie Bijlage 1 bestedingsplan 2025
Procesbegeleider:	Machteld Klaassen
Datum weekstart/staf:	
Datum stadsdeelcommissie:	20-11-2024 (ter kennisname) en 4-12-2024 (vaststelling advies SDC in vergadering)
Datum dagelijks bestuur:	12-11-2024 (besluit om advies te vragen) en 6-12-2024 (verzending plan inclusief advies DB RAN en SDC op basis van machtiging), 10-12 DB besluit , 10-12 College van B&W ter vaststelling
Registratienr. (optioneel):	

Over adviesaanvragen door het DB: Conform de Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022:

- (art. 19, lid 2) vraagt DB de stadsdeelcommissie (SDC) om advies als het voornemens is gebiedsopgaven met belangrijkste vierjaren doelstellingen vast te stellen, alsmede de zo nodig jaarlijkse herijking daarvan, of op eigen initiatief een taak of bevoegdheid uit te oefenen waarbij uniforme openbare voorbereidingsprocedure in de zin van afdeling 3.4 van de Awb of inspraak in de zin van de Algemene Inspraakverordening aan de orde is;
- (art. 19, lid 6) legt DB significante ruimtelijke herinrichtingsprojecten tijdig voor advisering voor aan SDC;
- (art 31, lid 2) informeert DB SDC vooraf over inzet van financiële middelen en SDC wordt in gelegenheid gesteld daar advies over uit te brengen, waaronder voorstellen voor een andere inzet.

Bij besluitvorming maakt DB inzichtelijk wat advies van SDC is en hoe eventuele voorstellen of moties als bedoeld in art. 30, lid 3, zijn verwerkt. DB neemt advies van SDC over indien is vastgesteld met meerderheid van stemmen en past binnen stedelijke en budgettaire kaders. DB kan uitsluitend schriftelijk met zeer zwaarwegende redenen afwijken van advies of voorstel van SDC. (art. 19, lid 5)
Als standpunten van stadsdeelcommissieleden bij uitbrengen van advies uiteenlopen, worden in advies standaard alle verschillende standpunten binnen commissie kenbaar gemaakt. (art. 30, lid 5)

Adviesvraag dagelijks bestuur aan stadsdeelcommissie:

Formuleer hier de vraag aan de stadsdeelcommissie

Het DB vraagt de stadsdeelcommissie Noord advies over het bestedingsplan 2025 Aanpak Noord
Met dit besluit vraagt het Dagelijks Bestuur de stadsdeelcommissie van Noord om advies. De stadsdeelcommissie vervult in het kader van de participatieve en representatieve democratie een belangrijke rol. De stadsdeelcommissie agendeert het bestedingsplan in haar vergadering van 20 november 2024 en 4 december 2024. In de vergadering op 4 december 2024 stelt zij haar advies aan het Dagelijks Bestuur van Noord vast. De portefeuillehouder Aanpak Noord neemt met machtiging van het Dagelijks Bestuur op 5 december 2024 een besluit over de verzending van het bestedingsplan naar het Bestuurlijk Team op 5 december. Volgens planning bespreekt het college van B&W het bestedingsplan 2025 op 10 december.

Achtergrond

De vaststelling van het bestedingsplan is officieel enkel de bevoegdheid van het College van B&W en gemeenteraad, maar vanwege de specifieke rol van bewoners en Dagelijks Bestuur Noord bij Aanpak Noord is afgesproken om het bestedingsplan met u te delen en om uw budgetadvies te vragen alvorens dit plan naar het college van B&W gaat. Uw advies wordt verwerkt in het uiteindelijke bestedingsplan 2025, dat op 5 december 2024 voor de laatste maal met de opdrachtgevers van Aanpak Noord besproken zal worden. Daarna wordt het plan verzonden naar het College van B&W, ter agendering op 10 december 2024, tegelijk met de andere integrale aanpakken van Nieuw-West en ZuidOost.

Bestedingsplan 2025

Zoals omschreven in het conceptplan “Aanpak Noord’ www.aanpaknoord.nl werken we buurtgericht, integraal en in coalities. Jaarlijks sturen we met de voorjaarsnota een geactualiseerd bestedingsplan naar het College van B&W om zo

goed mogelijk aan te sluiten bij de recente ontwikkelingen. Het bestedingsplan voor de coalitiemiddelen van 2025 bedraagt € 6.8832.984. (zie bijlage 1) is een voortzetting en verfijning van deze ingeslagen weg. De cijfers van het bestedingsplan 2025 kunnen nog aangepast worden omdat eind januari de jaarrekening 2024 bekend is en daarmee de exacte besteding van 2024. In de totale coalitieperiode bedragen de extra middelen voor Noord 19,6 mln. euro.
Het beeld van de raming en realisatie over de jaren 2022-2026 ziet er op dit moment als volgt uit:

Overzicht meerjarenbegroting Aanpak Noord		
*bedragen x mln.	Initieel bestedingsplan	Wordt
	2023 tm 2026	**2023 t/m 2026**
Dekking Coalitie middelen		
Maatregelen	15,6	15,6
Programma Team	4,0	4,0
Totaal Coalitiemiddelen	**19,6**	**19,6**
Realisatie + Begroting		
Realisatie 2023	2,7	2,7
Begroting /prognose 2024	5,9	4,9
Begroting 2025	5,6	6,8
Begroting 2026	5,4	5,2
Totaal	**19,6**	**19,6**

Met het bestedingsplan 'Aanpak Noord' leggen we de basis voor de bestedingen en interventies van de komende jaren. De coalitiemiddelen zijn bedoeld om het ongelijk investeren en het verkrijgen van aanvullende financieringen te stimuleren en aan te jagen. Daarom is het bestedingsplan geen volledig overzicht van de inzet van financiële middelen in Noord.
In 2023 is de Aanpak van start gegaan: een jaar van meteen beginnen en tegelijkertijd vormgeven. Het bestedingsplan van 2023 was een weerslag van de opstartfase. Het bestedingsplan 2024 was een overgangsfase naar de uitvoerende fase. Het bestedingsplan 2025 bouwt die uitvoering verder uit.

Advies stadsdeelcommissie:
Advies van de stadsdeelcommissie aan het dagelijks bestuur

Advies bestedingsplan 2025 Aanpak Noord

In Noord houden we van aanpakken.
En dat zagen we.
Het vertrouwen was kapot. Het vertrouwen in de gemeente en in de instanties die er voor ons zouden moeten zijn.
En toen waren daar betrokken burgers. Mensen vol passie. Mensen die zeiden, dit gaan we aanpakken.
En nu is er Aanpak Noord.
Een programma van de gemeente, met burgers. Een kans om het vertrouwen te herstellen en samen iets goed aan te pakken.
Het geld dat de gemeente investeert is een goed begin.
We zien veel enthousiasme. In de dingen die worden aangepakt. In de coalities die worden gevormd. In de energie die vrijkomt als overheid en bewoners echt samenwerken.
Maar we zijn ook realistisch. We hebben vaker een overheid gezien die veel belooft maar waarbij verandering uitblijft.
En daarom deze adviezen. Om ervoor te zorgen dat we een lerende overheid creëren. Een overheid die écht samen met bewoners werkt. Zodat als het geld weer op is, er iets is gebouwd - iets achterblijft - dat net zo robuust is als de Noorderling altijd geweest is.

Context en aanleiding
Het bestedingsplan 2025 voor Aanpak Noord voorziet in een begroting van €6.83 miljoen, een significante stijging ten opzichte van de prognose 2024 (€4.9M). Deze opschaling vraagt om zorgvuldige afweging tussen ambitie en uitvoerbaarheid. Dit advies richt zich op het versterken van de effectiviteit van deze besteding.

1. Budgetbeheer, controle en onderbesteding

Wat zien we?
In 2024 bleef de besteding achter bij de planning. Voor 2025 is het budget nog hoger, wat het risico op onderbesteding vergroot.
Het huidige plan bevat algemene richtlijnen voor controle en verantwoording, maar maakt geen onderscheid naar de omvang van bestedingen. Dit leidt tot onnodige administratieve last bij kleine uitgaven en mogelijk onderbesteding.
Bij grote budgetposten, zoals bewonersbetrokkenheid (€678.000), is er onvoldoende aandacht voor effectmeting. Hoewel er concrete activiteiten worden genoemd zoals bewonersplatforms en participatietrajecten, is slechts €10.000 gereserveerd voor monitoring en evaluatie. Dit maakt het lastig om te bepalen of de investeringen daadwerkelijk leiden tot het beoogde doel van meer vertrouwen in de overheid.

Waarom is dit belangrijk?
Onderbesteding vermindert de impact van Aanpak Noord en kan leiden tot verlies van vertrouwen bij bewoners en partners.
De Controller heeft gewezen op het risico van onrechtmatige bestedingen. Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat strenge controle-eisen leiden tot vertraging of terughoudendheid bij lokale initiatieven.

Wat missen we in het huidige plan?
Een gedifferentieerde aanpak voor verschillende bestedingsniveaus en expliciete aandacht voor monitoring en evaluatie ontbreken in de huidige begroting. Een concrete strategie voor het monitoren en tijdig bijsturen van bestedingen ontbreekt.

Budgetbeheer controle en onderbesteding-Adviezen
1. Reserveer binnen elk thema budget ruimte voor systematische evaluatie en kennisopbouw
2. Neem in het bestedingsplan op hoe deze budgetten bijdragen aan het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsvormen tussen gemeente en bewoners. Wanneer Aanpak Noord eindigt, moeten de nieuwe manieren van samenwerken tussen bewoners en gemeente blijven bestaan. We moeten nu al nadenken hoe succesvolle samenwerkingsvormen (zoals buurtcoalities) kunnen blijven functioneren zonder projectgeld.
3. Reserveer binnen deze budgetten ruimte voor het vastleggen en delen van leerervaringen met reguliere directies. Aanpak Noord is tijdelijk, maar de geleerde lessen moeten permanent worden. De kennis over wat werkt in Noord moet worden overgedragen aan de reguliere gemeentelijke organisatie. Bijvoorbeeld: als we ontdekken dat een bepaalde aanpak voor bewonersbetrokkenheid goed werkt, moet deze werkwijze worden vastgelegd en ingebed in de normale werkprocessen van de gemeente, zodat het niet stopt als het projectgeld op is.
4. Creëer mogelijkheden voor flexibele herverdeling tussen thema's binnen de hoofddoelstellingen. In het bestedingsplan zien we grote verschillen tussen prognose 2024 (€4.9M) en begroting 2025 (€6.8M). Als één thema onder besteedt terwijl een ander thema kansen mist door geldgebrek, moet je kunnen schuiven. Anders riskeer je dat geld ongebruikt blijft terwijl er wel behoefte is.

2. Lokale economische impact

Waarom is dit belangrijk?
Door bewust te sturen op lokale besteding kunnen de middelen van Aanpak Noord een dubbel effect hebben: directe verbetering én economische versterking van Noord.

Wat zien we?
Het budget voor buurteconomie (€622K) richt zich op economische ontwikkeling, maar de totale besteding van €6.83M biedt meer kansen voor lokale economische versterking.

Wat missen we in het huidige plan?
Een expliciete strategie voor het maximaliseren van lokale economische impact bij alle bestedingen.

Lokale economische impact-Adviezen

5. Ontwikkel richtlijnen voor het betrekken van lokale ondernemers bij de uitvoering van projecten
6. Creëer binnen elk thema budget ruimte voor lokale uitvoering waar mogelijk
7. Verbind bestedingen aan kansen voor lokale werkgelegenheid en ondernemerschap. Als we geld uitgeven aan bijvoorbeeld het opknappen van een buurt, moeten we ervoor zorgen dat lokale ondernemers en werkzoekenden hier ook van profiteren door hen voorrang te geven bij opdrachten of door werkervaring/stageplekken te creëren.

3. Afstemming met oorspronkelijke visie

Wat zien we?
De oorspronkelijke visie van Aanpak Noord legt sterke nadruk op vertrouwens opbouw, het doorbreken van intergenerationele armoede en het verbeteren van de leefomgeving. De budgetverdeling ondersteunt deze doelen door in te zetten op verbinding tussen bewoners, corporaties en de gemeente.

Waarom is dit belangrijk?
Voor het draagvlak en de effectiviteit van Aanpak Noord is het essentieel dat de besteding aansluit bij de oorspronkelijke doelstellingen en verwachtingen van bewoners en dat de besteding bijdraagt aan structurele verbetering van de leefomstandigheden in Noord, door nieuwe samenwerkingsvormen tussen bewoners en instanties te ontwikkelen.

Wat missen we in het huidige plan?
Een expliciete strategie voor het verankeren van vertrouwens opbouw in alle thema's
Een duidelijke aanpak voor het doorbreken van intergenerationele armoede binnen de bestaande budgetten en die voortbouwt op bestaande initiatieven
Een expliciete strategie voor het borgen van succesvolle samenwerkingsvormen tussen bewoners en instanties
In themabudgetten waar vastgoed een rol speelt, middelen voor structurele afstemming met corporaties

Afstemming met oorspronkelijke visie-Adviezen

8. Reserveer binnen thema budgetten middelen, waar nodig, voor projectcoördinatie met corporaties.

Conclusie
Deze aanbevelingen richten zich op het versterken van de effectiviteit van het bestedingsplan 2025, zonder de hoofddoelstellingen of budgetomvang te wijzigen. Door slim om te gaan met controle, onderbesteding te voorkomen en lokale impact te maximaliseren, kan de beschikbare €6.83M optimaal bijdragen aan de doelen van Aanpak Noord.

Reactie DB:
Reactie van het dagelijks bestuur aan de stadsdeelcommissie

Het DB dankt de stadsdeelcommissie voor het advies. Vanuit de rol van ogen en oren van het stadsdeel helpt dit advies het DB om de aanpak scherper te maken en te verrijken.

De Aanpak werkt van onderop en van klein naar groot waardoor er steeds meer volume in de beweging komt. Dit staat ook verwoord in het plan Aanpak Noord: het aansluiten bij bestaande netwerken, het opzetten en vormen van buurtcoalities en samenwerkingsverbanden in buurten.
Al werkende leren we. Vertrouwen en ruimte is nodig zodat het resultaat beter wordt. Het gaat langzamer, maar uiteindelijk wel met beter resultaat. Er is ruimte voor het maken van fouten en daarvan te leren. Niet via een vaststaande methode of plan. De aanpak sluit aan bij het tempo van bewoners. We bewegen mee. Momenteel staan we aan het begin van het derde jaar waarin coalitiemiddelen beschikbaar zijn. Het afgelopen jaar laat een stijging in de uitgaven zien van 180% ten opzichte van het jaar ervoor. Met een doorlooptijd van 25 jaar ziet het DB ook dat het goed is om ervoor te zorgen dat er op langere termijn middelen worden vrijgemaakt en dat de gemeentelijke organisatie een verandering doormaakt ten behoeve van buurtgestuurd werken. We verstevigen de buurtcoalities, zorgen ervoor dat zij aan verschillende tafels zitten zodat het steeds vanzelfsprekender wordt dat zij partij zijn. Daardoor kunnen zij ook aanspraak gaan maken op structurele middelen. Het DB van Noord blijft het gesprek met het College voeren voor meer aandacht voor de lange termijnopgave en de benodigde middelen in Noord. Hierin trekken we samen op met Zuidoost en Nieuw-West.

De adviezen:

Ad 1. Het DB neemt het advies over om binnen elk thema budgetruimte te reserveren voor systematische evaluatie en kennisopbouw. Dit is de kern van de aanpak en is al op verschillende manieren belegd: leren hoe we het beter kunnen doen. In het bestedingsvoorstel is dit explicieter gemaakt.
We zijn al op vele manieren bezig, zowel intern als extern, en kijken daarnaast hoe we het leren nog explicieter kunnen maken binnen de aanpak. Voorbeelden van wat we al doen:

- Samenwerking met de UvA in het onderzoeksprogramma Crafting Resilience met een aan Noord toegewijde onderzoeker.
- Een leerlijn voor het stadsdeel: leren tijdens het doen - gesprekken o.l.v. een externe om beter te leren samenwerken tussen professionals (maatschappelijke organisaties en gemeente) met informele partijen (bv buurtcoalities).
- Het organiseren van leerlabs voor de interne organisatie i.s.m. de Amsterdamse School.
- Het organiseren van leersessies zoals de beestachtige sessies (voor ambtenaren, bewoners, experts) en de pilot Statenjacht.
- Door integraal werken is systematische evaluatie en kennisopbouw belegd in het thema bewonersbetrokkenheid als overkoepelende waarde voor alle thema's.

Ad 2. Op basis van dit advies hebben we in het bestedingsplan 2025 explicieter gemaakt welke samenwerkingsvormen ontstaan door de aanpak. We zijn het met u eens dat we nu al moeten nadenken hoe succesvolle samenwerkingsvormen (zoals buurtcoalities) kunnen blijven functioneren. Zoals eerder gezegd, willen we het gesprek met het college blijven voeren voor meer aandacht voor de lange termijnopgave en de benodigde middelen in Noord. Hierin trekken we samen op met Zuidoost en Nieuw-West.

Ad. 3 De Aanpak is 25 jaar. We merken dat verandering langzaam gaat en we zijn nu in het 3e jaar. We zijn het met u eens dat geleerde lessen geïncorporeerd moeten worden in organisatie. Dit is een organisatie brede vraag die niet in dit bestedingsvoorstel zit, maar wel in ons dagelijks werk. Het delen van leerervaringen met reguliere directies hoort daarbij evenals de leerervaringen die eerder genoemd zijn bij uw advies 1.

Ad.4 De mogelijkheid voor flexibele herverdeling tussen thema's binnen de hoofddoelstellingen is er al en daarom neemt het Dagelijks Bestuur dit advies deels over. Het hoeft echter niet expliciet in het bestedingsplan opgenomen te worden.

Ad. 5 Het advies om richtlijnen voor het betrekken van lokale ondernemers bij de uitvoering van projecten nemen we over. Dit doen we deels al vanuit het stadsdeel, maar kan gemeente breed nog beter worden geïmplementeerd. De uitwerking delen we met de stadsdeelcommissie, zodra we zover zijn.

Ad. 6 Het betrekken van lokale partijen en zaken lokaal uitvoeren gebeurt al zoveel mogelijk bij elk thema ook omdat de samenwerking ontstaat op buurtniveau. Door met dit bestedingsplan ook in te zetten op Community Wealth Building zal dit thema ook meer aandacht en vorm krijgen. Daarnaast staat er geen hek om Noord heen: we benutten de kracht van het Noordse ondernemerschap, maar maken ook gebruik van Amsterdamse of nationale partijen als dat past. Tevens zijn er ook verplichte, stadsbrede inkoopcontracten, waar we gebruik van moeten maken. De conclusie is dat we uw advies overnemen en al in uitvoering is.

Ad. 7 Het advies om bestedingen te verbinden aan kansen voor lokale werkgelegenheid en ondernemerschap nemen we over. We doen dit deels vanuit het stadsdeel en WPI. Als voorbeelden: "NDSM Werft", een project waarbij werkgelegenheid voor Noordse jongen wordt gecreëerd gelinkt aan de activiteiten op de NDSM; Buurtcoalitie Purmerplein, een coalitie bestaande uit ondernemers, gemeente, woningcorporatie die zich inzet ten behoeve van het Purmerplein; de Maakkamer die een tijdelijk jongerencentrum neerzet met de buurt en het inzetten van Noordse jongeren, en de TechHub, een samenwerkingsverband met o.a. een lokale opleider TechNoord, Dock, Jonge Helden en het ROC. Maar het kan gemeentebreed nog breder geïmplementeerd worden vandaar het advies om het over te nemen.

Ad.8 Het is een goed punt dat we deels overnemen. Coördinatie en contact met corporaties is er al via reguliere functies (gebiedsmakelaars e.a.) en overleggen vanuit het stadsdeel en de directies. Daarnaast is er extra aandacht vanuit de Aanpak voor dit thema via de programmamanager Wonen en de wooncoördinator voor het begeleiden en ondersteunen van de woongroepen in Noord. Daarnaast is er vanuit de Aanpak ook extra aandacht voor de rol van corporaties door de inzet van projectleiders op specifieke interventies waar wonen ook een rol in speelt en waarvoor al kosten zijn opgenomen in het bestedingsvoorstel.